

Гүлбике Кубенова

Құпиясы көп “Қызыл Оба” оны ашумен арнайы экспедиция айналысады

Манаш Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университетінің оқытушылары мен студенттері Уәлиханов ауданындағы “Қызыл обаға” археологиялық экспедицияға аттанды. Жоғары оқу орны бұл ірі жобаны “Рухани жаңғыру” бағдарламасы аясында жүзеге асырғалы отыр. Болашақ тарихшылар мен археологтар Павлодар мемлекеттік педагогикалық университетінің өкілдерімен бірге алдағы үш ай бойы он бесінші ғасырдан бері жер қойнауында сақталып қалған бірегей кесенені зерттеумен айналыспақ.

Өңіріміздің ежелгі тұрмыс салты мен тарихы әлі күнге дейін жұмбақ күйінде қалып отыр. Өйткені, бұл кезеңде жүргізілген археологиялық зерттеулер негізінен тас және қола дәуірлеріне тиесілі. Сондықтан жергілікті археологғалым, М. Қозыбаев атындағы СҚУ-дің оқытушысы Анатолий Плешаковтың айтуынша, Сілеті өзенінің маңынан анықталған Алтын орда дәуіріне тиесілі “Қызыл оба” жеріндегі кесенелер археология саласындағы орасан зор жаңалық болып табылады. “Зерттеулер барысында жылдар бойы мазалаған сұрақтарымызға жауап аламыз деген ойдамын. Былтыр “Қызыл оба” жері алғаш анықталғанда алтын бұйымдарды, кірпіш сынықтарын, тұрмыстық заттар мен сол кездегі адамдардың өмірінен сыр шертер жәдігерлерді тапқан едік. Яғни, біз қазірдің өзінде бұл жерде орта ғасырға тиесілі қалалық мәдениеттің қалыптасқанын айта аламыз. Бұрын Сілеті өзенінің бойында тек көшпенділер шаруашылығы дамыды деп ойлайтынбыз. “Қызыл оба” анықталған соң, біздің өнірімізде де ортағасырлық мәдениеттің болғанына көз жеткізіп отырмыз”, – дейді Анатолий Андреевич.

Студенттердің алғашқы легін экспедицияға аттандыру салтанатында тарихимәдени мұраларды корғау және қолдану орталығының директоры Рахат Мәмбеталинов қазба жұмыстарына қатысушыларға сәттілік тіледі. Тарихшының пікірінше, бұл экспедиция атақты Ботайдан кейін өңірімізді әлемге танытатын екінші жаңалығымыз болмақ. Зерттеушілер Солтүстік Қазақстан, Павлодар және Ақмола облыстарының әкімшілік шекараларында орналасқан Сілеті өзенінің төменгі ағысының барлық аңғарын қамтуды жоспарлауда.

“Қызыл оба” кесенесі Алтын орда және Қазақ хандығы дәуіріндегі Қазақстан тарихының маңызды кезеңін бейнелейтін ерекше археологиялық ескерткіш болып саналады.

// Солтүстік Қазақстан.-2020.- 11 маусым